

Tézisfüzet

Értekezés címe: **A magyar honvédség tábori tüzer támogatásának tüzerfelderítési elvei, gyakorlati kérdései, jövője**

Doktorjelölt: **Gulyás Géza alezredes**

Témavezető: **Dr. Furján Attila**

A tudományos probléma megfogalmazása

Korábban a tüzerfelderítés fogalma mögött voltak alegységek, eljárások, és volt eszközpark is, valamint rengeteg szakember, elméleti tudás, gyakorlati tapasztalat. A haderő szinte folyamatos csökkentése során a tüzerégségek (dandárok, ezredek) fokozatos megszüntetésével az állományukba szervezett felderítő alegységek száma is folyamatosan csökkent, így nemcsak a megmaradó tüzerégség létszáma és pusztító képessége lett egyre kisebb, de felderítési lehetőségei is csökkentek. Mára azonban már semmi, vagy szinte semmi nem maradt a rendszerből.

Az idő előrehaladtával a harcászati felderítés nemei bár egyre bővültek – és kétségtelen, hogy lehetnek köztük átfedések –, azonban mindnek meghatározott, egyedi feladatrendszere van. A tüzerfelderítő rendszer elsősorban a tűzalegységek speciális igényeinek kielégítésére, valamint másodsorban – más felderítési nemekkel együtt – a harci erők parancsnokai döntéséhez szükséges adatok szolgáltatására rendeltetett, így a tüzerfelderítést nem képes más felderítési nem helyettesíteni.

Ekkor viszont megállapítható, hogy mind a háborús, mind a nem háborús műveletek végrehajtása során hatalmas űr tátong a Magyar Honvédség képesség-palettáján, hiszen sem kifejezetten tüzerfelderítésre létrehozott szervezet nincs az állománytáblában, sem olyan alegység, amelyik megfelelő szinten képes lenne ellátni ezeket a feladatokat.

Meggyőződésem, hogy egy teljes kultúrát megszüntetni, vagy elsovadását elősegíteni – csak azért, mert jelenleg úgy tűnik, hogy egy több országra kiterjedő háború kirobbanásának lehetősége nem áll fenn – bűnös dolog, hiszen az ország-védelmi feladatokra nem csak egy fegyveres konfliktust megelőzően közvetlenül kell figyelmet fordítani. Arra mindig kész kell lennie egy ország haderejének. A semmiből pedig újra létrehozni egy működő rendszert sokkal nehezebb (és talán költségesebb is), mint a meglévőt folyamatosan szinten tartani, szükség esetén pedig a kisebb fejlesztéseket végrehajtani.

Lehet, hogy egy nagyobb háború veszélye jelenleg nem valós, de – mint ahogyan azt sajnos számtalan példa támasztja alá – a kisebb, elsősorban helyi konfliktusok és a nemzetközi környezetben szolgálatot teljesítő katonáink elleni támadások bekövetkezése bizony annál valószínűbb. Így tehát úgy gondolom, a téma nagyon is időszerű, felvetése pedig nem tűr halasztást, hiszen egyfelől ma még aktív szolgálatban is fellelhető jó néhány személy azok közül, akik a Magyar Néphadsereg és a Magyar Honvédség tüzerfelderítésében részt vettek, az szervezték és vezették. Másfelől ki lehet jelenteni, hogy az első megosztott irányzású lövés leadása óta egyetlen ország haderejének tüzerégsége sem képzelhető el jól működő, szervezett tüzerfelderítés nélkül.

A kutatási célok

1. Történelmi alap kutatások végzésével, a témában előttem már publikált anyagok áttanulmányozásával, és saját – korábban megjelent – publikációim felhasználásával összeállítani a magyar tüzerfelderítés kialakulásának történetét, bemutatván az ehhez vezető út főbb állomásait. Az I. világháború kezdetén rendelkezésre álló feltételek bemutatásával és elemzésével bizonyítani, hogy közel 100 évvel ezelőtt ez a rendszer okkal jött létre, sikeresen működött, így a harctereken nélkülözhetetlenné vált a harci erők feladatainak eredményes végrehajtásához.
2. A témában jelentkező alapvető fogalmak, elvek tisztázása után – figyelembe véve a harci alegységek NATO által elvárt szervezetét és jelenlegi, valamint a közeljövőben várható feladatait – konkrét és részletes javaslatként egy olyan rendszer újbóli felállítására, amely egyrészt komolyan hozzájárulhat a tüzer fegyvernem pusztító képességének növekedéséhez, másrészt növelheti a különböző harci alegységek, vagy akár az egyes katonák biztonságát, túlélőképességét, mind harcban, mind béketámogató műveletek végrehajtása során egyaránt.
3. Végezetül a – jelenleg érvényes NATO-elveknek megfelelően – megalkotott, és szükségességét, valamint használhatóságát is bebizonyított felderítő rendszer tevékenysége alkalmazási elveinek megalkotása.

A kutatás várható eredményei

1. A tüzerfelderítő alegységek első alkalommal történő megjelenéséhez vezető út, történelmi alapossággal történő kutatása. A kezdeti állapotok bemutatása és az akkori helyzet vizsgálata után, a létrejött alegységek fontosságának, és szükségességének a bizonyítása.
2. A tüzerfelderítés fogalmának és feladatainak újbóli – a jelen kor körülményeinek is megfelelő – meghatározása.
3. Javaslatok tétele a Magyar Honvédségben már nem létező szervezetek újbóli, a kor kihívásainak megfelelni képes módon történő visszaállítására, illetve ezzel párhuzamosan – a tüzerfelderítés elméleti és technikai fejlődése során létrejött – új elemek felállítására. A megalkotott rendszer képességeinek bemutatása és vizsgálata után azok szükségességének bizonyítása.
4. A javasolt tüzerfelderítő rendszer eredményes alkalmazása elveinek megalkotása különböző harctevékenységi fajták, béketámogató műveletek és körülmények között.

Kutatási módszerek

A disszertáció anyaga magába foglalja a téma múltjának egy fejezetét valamint a várt és remélt jövőt. E kettősség miatt célszerűnek találtam a kutatás általános-, és a hadtudomány különleges módszerei közül is számosat alkalmazni. Ezek a következők voltak:

általános kutatási módszerek:

- megfigyelés;
- analízis és szintézis;
- összehasonlítás;
- absztrahálás;
- indukció és dedukciót;

- hipotézis.

a hadtudomány különleges módszerei:

- hadtörténeti kutatás;
- katonai tevékenységek modellezése.

Az első fejezet lényegében egy történelmi alapkutatás, amely során a hadtörténeti kutatás módszerét alkalmazva – adatgyűjtés során – feldolgoztam a Hadtörténeti Levéltárban található, a tüzerfelderítő rendszer kialakítására vonatkozó rendeleteket, intézkedéseket, parancsokat, valamint az előtalálható írott jelentéseket, és publikált cikkeket, tanulmányokat.

A második fejezetben az analízis és szintézis dialektikus egységét használva vizsgáltam a tüztámogatás és a felderítés rendszerének egy alrendszerét, majd a tüzerfelderítést is tovább bontva jutottam el az alapvető építőkövekhez, amelyek segítségével – elméletben – felépítettem a rendszert.

A harmadik fejezetben a tüzerfelderítő alegységek megalkotását az analízis és szintézis módszerével, alulról építkezve végeztem. A kialakított alegységek képességei bemutatásához a katonai tevékenységek modellezésének módszerét hívtam segítségül.

A negyedik fejezetben a kialakított felderítő rendszer alkalmazásának vizsgálatokor – saját gyakorlati tapasztalataim felhasználása mellett – az absztrahálás módszerét használtam.

Eddigi katonai pályafutásom során számtalan hazai és több nemzetközi gyakorlaton vettem részt, illetve – az elmúlt hat évben osztályparancsnok-helyettesként, illetve zászlóaljparancsnokként – vezettem is azokat. Ezen időszak alatt volt lehetőségem tervezni és – öt évig – végezni is a tüzerfelderítés feladatait. Így az általános- és a különleges elméleti kutatási módszereket kiegészítettem a megszerzett gyakorlati tapasztalataimmal is.

A Magyar Hadtudományi Társaság tüzer szakosztálya-, csapatpróba és közbeszerzési bizottságok tagjaként, valamint az utolsó „tüzer” alegység parancsnokként folyamatos kapcsolatot tartottam és tartok a téma szakértőivel. Témavezetőmmel történő folyamatos egyeztetés és véleménycsere mellett igyekeztem minél több hozzáértő személy véleményét kikérni, álláspontjukat meghallgatni, megismerni.

Az elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként

1. A tüzerfelderítés megjelenése a magyar haderőben

A tüzeriség fejlődése kezdetben egy igen lassú folyamat volt, azt is lehet mondani, hogy az első 500 évben nem, vagy alig-alig történtek komoly változások. Szükség volt egy katalizátorra ahhoz, hogy korszakalkotó újítások szülessenek, és a fejlődés felgyorsuljon. Érdekes módon ez a katalizátor egy a lövegekénél – elméletileg – jóval kiesebb pusztító erővel bíró fegyver, a puska képességeinek növekedése volt. Ennek a fegyvernek az ugrásszerű fejlődése volt az, ami – új utak keresésével – a tüzer eszközök komoly fejlesztésére ösztönözte a világ vezető hatalmait. A lövegek lőtávolságának növekedése, a lövegek optikai irányzó berendezései és a híradó eszközök fejlődése pedig megteremtette annak a feltételeit, hogy már ne csak a tüzelőállásból is jól látható célokra tüzeljenek, azaz – a közvetlen irányzás mellett – lehetővé vált a megosztott irányzású tűz vezetése is.

Az I. világháború kitörésekor a magyar királyi honvédség 60 ágyús üteggel rendelkezett, azonban ez a szám az egész világháború alatt folyamatosan nőtt. Ez a mennyiségi növekedés természetesen a figyelpontok számát is növelte, azonban ez a növekedés önmagában nem oldott meg minden problémát, így létrehozásra került a tüzermérő alegységek rendszere is.

A szervezetek harcászati értékét, kétségtelen szükségességét mi sem bizonyította jobban, minthogy – nagyon rövid idő alatt – a kezdetben létrehozott osztagokból szakaszok, a szak-

szokból pedig századok lettek. Ezek a változások pedig nemcsak névváltoztatást, hanem komoly létszámbeli és – ezzel együtt – határozott képességbeli növekedést is jelentettek.

Jelen korunkra nézve pedig talán ez a legnagyobb tanulság. A saját csapataink sikeres tevékenysége, és önvédelme szempontjából akkor elengedhetetlen képességgel gyarapodott a magyar haderő. A világ hadseregeiben pedig ma is komoly anyagi, technikai és szervezeti erőforrások mozgósításával tartják fent és folyamatosan fejlesztik ezt a felderítési nemet, ezt a felderítő alrendszert.

2. A tűzérfelderítés elmélete

A tűzérfelderítés a tábori tűzérség nagyon fontos alrendszere a megosztott irányzás megjelenése óta. Az I. világháború egyértelműen megmutatta nélkülözhetetlenségét, hasznos voltát és az elméletekben elfoglalt kiemelt szerepe a két világháború között sem csökkent. Napjainkban is fontos helyet foglal el a felderítés rendszerén belül, mint az egyik harcászati szintű felderítési nem. A fejezetben – felhasználván a felderítési nemmel kapcsolatos fogalmakat – a jelen kor kihívásainak megfelelő módon megalkottam a tűzérfelderítés új fogalmát.

A megosztott irányzás megjelenésekor elsősorban a tűzérütegek kijelölt állománya végezte a felderítési feladatokat térkép, kézi tájoló és egyszerűbb szögmérő műszerek, szögtávcsövek segítségével. Az I. világháború tapasztalatai azonban arra is hamar rávilágítottak, hogy érdemes külön ezzel a feladattal foglalkozó alegységeket létrehozni. Ezek az alegységek még általában a hagyományos eszközöket alkalmazták, bár lassan kezdtek teret hódítani a képegyeztetős távmérők, vagy a „hangmérés” új eljárásai is. A II. világháborúban már megjelent a radar, és a mozgó háború felgyorsult üteme szükségessé tette a tűzér felderítő járművek alkalmazását is. A második nagy világegés után, a múlt század hatvanas éveiben kezdték el a haderők használni a pilótanélküli felderítő repülőgépeket, majd a hetvenes években az éjjellátó készülékeket és a lézertáv mérőket. Végül megjelentek a rendszer ma használt utolsó elemei a tűzeszköz-felderítő lokátorok is. A fejlődési folyamat során mára a szakma eljutott oda, hogy a tűzérfelderítést sokrétűsége okán – az alkalmazott technikai eszközöket is figyelembe véve – optikai-, rádiólokációs-, és légi felderítésre osztja fel.

A speciális eszközökkel felszerelt tűzérfelderítő alegységek igyekeznek időben és a szükséges pontossággal olyan felderítési adatok megszerzésére, melyek elengedhetetlenek a tűzallegységek eredményes tevékenységéhez és a harci erők parancsnokainak döntéshozatalához.

Annak megítélésére pedig, hogy a megszerzett adatok valóban helytállóak-e, valóban felhasználhatók-e az előbb említett eredményes tűztevékenységhez és parancsnoki döntéshozatalhoz, egy összetett – a felderítő szervet és magát a felderítési adatot külön vizsgáló – értékelési rendszer áll a felderítést vezető és irányító szervek rendelkezésére.

3. A tűzérfelderítés fejlesztésének szükségessége és jövőbeni lehetőségei

A tűzérfelderítés hajnalán, már az első komoly háború után egy megjelent tanulmány szerint a tábori tűzérség pusztítása elsősorban akkor volt eredményes, ha a saját felderítői derítették fel a célt és szolgálták ki a tüzet. A korabeli elképzelésben már szerepeltek azok az elemek, amelyek ma a modern tűzérfelderítő rendszert jellemzik.

Egy a rendszerváltozás környéki magyar lövészdandárban rendszerint a három lövészászlóaljban, és a tűzérosztályban voltak megtalálhatóak a tűzérfelderítés elemei. A lövészászlóaljak aknavető-, majd később tűzérüteginek egy-egy, míg a tűzérosztálynak – a tűzérfőnök felderítő rajával együtt – hat figyelőpontja volt. A technikai felderítő képesség viszont először csak a tűzérdandárok szintjén, azok felderítő ütegeiben jelent meg. Így tehát elmondható, hogy 20 évvel ezelőtt a Honvédség egy lövészdandárjának 9 – sztereo- és lézertáv mérővel ellátott – figyelőpontja volt.

Ez a fejezet a tűzérfelderítés szervezeteire és az általuk alkalmazható eszközökre tesz javaslatot. A felvázolt rendszer kialakítása után az előbbi szám 18-ra nőne, és komoly mozgócél- (3 lokátor), valamint tűzeszköz-felderítő lehetőséggel (3 lokátor és 1 hangfelderítő komplexum) is gyarapodna a dandár felderítő képessége. A dandárnál magasabb szint pedig – mindezen képességek továbbvitele mellett – a pilóta nélküli felderítő repülőgépek felderítési adataira is támaszkodhatna.

Az általam javasolt rendszerben megtalálhatóak mindazon elemek, mindazon képességek, amelyek egy – a kor követelményeinek – megfelelő modern tábori tűzérség felderítő rendszerét jellemzik, úgymint: optikai felderítő eszközök, mozgócél- és tűzeszköz-felderítő lokátorok, hangfelderítő komplexumok és pilóta nélküli felderítő repülőgépek. Az alegységek méreteit és a bennük rendszeresített eszközök számát pedig részint a harci erők tevékenységének normái, részint a józanész, illetve a szövetségi elvárások alakították.

Amennyiben pár éven belül – az általam javasolt módon és a fentebb említett irányelveknek is megfelelően – sikerül újra létrehozni egy működőképes rendszert, akkor az mindenképpen a Magyar Honvédség hatalmas képességnövekedését fogja okozni.

4. A tűzérfelderítő erők alkalmazása

Ebben a fejezetben részletesen vizsgáltam a tűzérfelderítő erők alkalmazását a különböző harctevékenységi fajták-, valamint a szakfelderítés végrehajtására számottevő befolyással bíró körülmények szerint csoportosítva.

Ezeket különböző körülményeket részletesen elemezve, arra a következtetésre jutottam, hogy – egy jól működő tábori tűzérség számára – a fentiekben említett felderítő erőforrások mindegyikére együtt, egy rendszerben alkalmazva van szükség. Bármelyik felderítési mód, vagy eszköz – a rendszerből történő – kihagyása törvényszerűen a teljes tűzérfelderítő képesség gyengülését vonja maga után, mivel:

1. az optikai figyelőpontok – a terep és technikai lehetőségeik keretein belül – sokszor a legpontosabb, de mindenképpen a legnaprakészebb adatokat képesek szolgáltatni a tűzérfelderítés minden területén;
2. a mozgócél-felderítő lokátorok – elsősorban éjszaka és rossz látási viszonyok között – igen eredményesen képesek kiegészíteni az optikai figyelőpontok tevékenységét és nagyban megkönnyíti a felderítést végző személyek munkáját;
3. a tűzeszköz-felderítő lokátorok – a hangfelderítő komplexumokkal együtt – egyrészt elsődleges forrásai a szemben álló fél tüzelő tüzalegységei felderítésének, valamint az ellentűz kiszolgáltatásának, másrészt a gyors adatszolgáltatással nagyban hozzájárulhat a saját csapatok biztonságának megóvásához;
4. a passzív és nehezen zavarható hangfelderítő komplexumok – rendszerben alkalmazva – eredményesen növelhetik a tűzeszköz-felderítő lokátorok képességeit, míg önállóan alkalmazva képesek azok feladatai jórésztének átvételére;
5. a pilótanélküli felderítő repülőgépek majdnem minden körülmények között képesek valós idejű adatokat szolgáltatni az ellenség erőiről, illetve a pusztítást követően felmérni annak eredményességét.

A felderítő erőforrások eredményes munkáját azonban nem önmagukban csak a körülmények, vagy a technikai lehetőségek, hanem az – azokkal szoros összhangban kialakított – alkalmazási elvek is nagyban befolyásolhatják. Erről szól a fejezet második része.

Összegzett következtetések

A tűzérfelderítés, vagy ahogyan a születésekor nevezték a mérés, más néven tűzér mérés a megosztott irányzás megjelenésétől kezdve szerves része volt a tűzérsegnek, és – igaz más néven, de – ma is az. Eleink a kisebb helyi háborúkban és a két világháborúban szerezték azokat a tapasztalatokat, amelyek feldolgozása után igyekeztek egyre jobbra, egyre ütőképessé tenni Hazánk tűzérsegét.

A harctereken szolgáló parancsnokoknak és az elméleti kérdésekkel foglalkozó szakembereknek azonban hamar rá kellett döbbsen arra is, hogy a hatalmas tömeghadseregekkel szemben a kisebb nemzetek haderőinek nem maradt más választása, mint, hogy a nagybetűs szakmát elméleti és gyakorlati szinten kiválóan, de legalábbis sokkal jobban műveljék a náluknál nagyobb létszámú és vélhetően nagyobb gazdasági potenciállal is rendelkező ellenfeleiknél.

A tábori tűzérseg három alrendszerének egyike a tűzérfelderítés. Ezt a felderítési nemet a megosztott irányzás megjelenése keltette életre. Hazánk haderejében 1912-ben jelenhet meg újra a tűzérseg, amelyen belül – 1917-ig – a tűzérütegekben találhatóak azok a személyek, akiknek a tűzérfelderítés a feladata. Az I. világháború tapasztalatai alapján azonban azt mutatták, hogy a tűzérseg érdekében végzett eredményes felderítés jóval több speciális, kifejezetten erre a célra szervezett, felszerelt és felkészített szervet és szervezetet kíván. Létrejöttek az úgynevezett mérő alegységek és az optikai felderítés mellett megjelent a hangmérés, valamint a tűzérseg érdekében végzett légi felderítés is.

Ez a rendszer a történelem során semmit nem veszített szükségességéből, sőt az idő előrehaladtával egyre bonyolultabbá is vált. A technika fejlődésével folyamatosan nőtt a hangmérés, vagy hangfelderítés lehetősége, megjelentek azok a lokátorok, amelyek álló- és mozgó célok, valamint tűzeszközök felderítésére alkalmasak – az alrendszer utolsó elemeként – pedig széleskörűen alkalmazásra kerültek a pilótánélküli felderítő repülőgépek is.

Munkámban megállapítottam, hogy jól szervezett tűzérfelderítő alrendszer nélkül ma nem képzelhető el tábori tűzérseg! Ezt a felderítési nemet szintenként eltérő méretű szervezetekkel, de egymásra épülő képességekkel egy egységes rendszerben kell megalkotni. A rendszernek magában kell foglalnia az optikai-, a lokátoros-, a hangfelderítés eszközeit, valamint a pilóta nélküli felderítő repülőket. Ekkor az alrendszer képes biztosítani azokat az adatokat, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a tűzérseg számára, a célok eredményes pusztításhoz, valamint azokat melyek a döntések eredményes meghozatala előtt fontosak egy harci erők parancsnokai számára.

Új tudományos eredmények

1. A tűzermérő alegységek első alkalommal történő megjelenéséhez vezető út, történelmi alapossággal történő kutatásának segítségével **feldolgoztam** az újonnan megjelenő felderítési nem kialakulását Hazánk haderejében. A kezdeti állapotok és az I. világháború harci tapasztalataink segítségével **bizonyítottam** a létrejött alegységek fontosságát, és nélkülözhetetlen voltát.
2. Korábbi elméleti alapokra építkezve, a jelen kor kihívásainak megfelelő módon **megalkottam** a tűzérfelderítés új fogalmát, és felosztását.
3. **Kidolgoztam** a tábori tűzérseg – kor kihívásainak megfelelni képes – tűzérfelderítő alrendszerét, vezetési szintenként annak szervezeteit, és egyenként **bizonyítottam** azok szükségességét.

4. Napjaink követelményeinek megfelelően *átdolgoztam* és *pontosítottam* és a létrehozandó tüzerfelderítő rendszer egyes elemei alkalmazásának elveit különböző harctevékenységi fajták, béketámogató műveletek és körülmények között.

Ajánlások

Véleményem szerint a doktori disszertáció anyaga alkalmas arra, hogy alapja legyen annak a kidolgozó, tervező és szervező munkának, amelynek távlati célja a Magyar Honvédség tábori tüzer fegyverneme régi fényének visszaállítása. Ennek szellemében javaslom, hogy:

1. a Honvéd Vezérkar Hadművelési Csoportfőnökségén beosztásban lévő tüzer referensek, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem tanárai és a csapatok hozzáértő szakemberei bevonásával létesüljön egy kutatócsoport, amely – már nagyobb léptékben – tovább folytatja az elméleti kutatásokat és kiegészíti az értekezésben foglaltakat;
2. a Fegyverzeti Állandó Munkacsoport tüzer szekcióján belül alakuljon egy külön munkacsoport, amely a fentebb említett „kutatócsoport” elméleti munkájának a valóságba történő átültetésével, a tüzerfelderítő rendszer visszaállításának tervezési és szervezési problémáival foglalkozik;
3. a disszertációban foglalt elvek alapján kezdődjön meg egy szabályzatkidolgozó munka, amely az alegységek és eszközök hiányában is megteremti azokat az elméleti alapokat, amelyekre – a 2. pontban javasolt csoport eredményes érdekképviselési munkája után – maga a rendszer is felépíthető;
4. mintegy a fejlesztési folyamat utolsó mozzanataként – a Magyar Honvédség képességpalettájának szélesedéséhez – minél előbb kerüljenek felállításra zászlóalj, ezred és/vagy dandár, illetve dandárnál magasabb szinten a megfelelő képességekkel rendelkező tüzerfelderítő alegységek.

A kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatósága

Az általam elért kutatási eredmények – az „Ajánlások” alponban megfogalmazottak mellett – úgy vélem felhasználhatók:

1. eltérő mélységben a tisztképzés tüzerhallgatóinak, valamint a többi fegyvernem és szakcsapat leendő tisztjeinek szakmai oktatásában;
2. más fegyvernem és szakcsapat tisztjeinek egyetemi kiegészítő képzésében;
3. az előző alponban említett szabályzatkidolgozó munka mellett tüzerfelderítéssel foglalkozó, vagy ezt a témát is érintő egyetemi jegyzetek kidolgozása során;
4. a tüzer tiszthelyettesek képzésében;
5. a csapatok felkészítésében.

A témakörből készült publikációs jegyzék

Kézikönyv

A gépesített lövészdandár tüzérfelderítő erőinek kézikönyve

Szárazföldi Csapatok Parancsnokságának kiadványa

Szerző (100%-ban), szerkesztő, gépíró, terjedelem: 126 oldal

Kiadva: 2004

Tudományos Diákköri Pályamunkák

A gépesített lövészdandár tüzérfelderítésének aktuális kérdései

Intézményi TDK – 4. helyezés, SZFP. PK. tárgyjutalma

Szerző (100%-ban), terjedelem: 54 oldal

Megjelent: 2002. május 27-én

Előtalálható: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Egyetemi Könyvtár

Számítógéppel támogatott törzsvezetési gyakorlat számítógépes moduljának megtervezése

Intézményi TDK – 1. helyezés, SZFP. PK. tiszteletdíja

Társszerző (10 fős kidolgozó-csapat tagjaként), terjedelem: 250 oldal

Megjelent: 2002. május 27-én

Előtalálható: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Egyetemi Könyvtár

A gépesített lövészdandár tüzérfelderítésének aktuális kérdései

Országos TDK – 2. helyezés, HVK J-3 főnök különdíja

Szerző (100%-ban), terjedelem: 60 oldal

Megjelent: 2003. április 29-én

Előtalálható: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Egyetemi Könyvtár

Tanulmányok

A zászlóalj (tábori) vezetés és irányítási rendszer informatikai rendszerének kialakítása (tűztámogató funkcionális alrendszer)

Szerző (100%-ban), terjedelem: 66 oldal

Leadva: 2002. december 2-án

Előtalálható: Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Részvénytársaság

A könnyű lövészsorozat, lövészzászlóalj és harcokosi zászlóalj, valamint lövészdandár tűztámogatásának követelményei

Szerző (100%-ban), terjedelem: 111 oldal

Leadva: 2004. július 20.

Előtalálható: Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyonkezelő Részvénytársaság

A tűzéség alkalmazása katonai műveletekben

Szerző (100%-ban), terjedelem: 21 oldal

Megjelent: 2006-ban

Előtalálható: ZMNE Egyetemi Könyvtár

Előadás, konferenciaanyag

A gépesített és a könnyű lövészdandár tüzérfelderítése

Szerző (100%-ban)

Megjelent: Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 8. évfolyam, 1. szám
85-108. oldal

Tudományos cikkek

A gépesített lövészdandár tüzérfelderítésének jelenlegi helyzete, lehetséges változtatások

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2003/1 számában 32-42. oldal

A gépesített lövészdandár tüzérfelderítésének tervezése során használandó okmányok

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2003/2 számában

A tüzér mérőszázadok mérőosztagainak szervezeti felépítése a második világháborúban

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2004/1 számában 125-132. oldal

A század tűztámogató és tűzmegfigyelő csoportok alkalmazása a tüzérfelderítés során

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2005/2 számában 94-103. oldal

A „Harcászati Vezetési és Információs Rendszer” (HAVIR) tűztámogató alrendszerének kialakításáról

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2005/2 számában 104-112. oldal

A Magyar Honvédség tüzérségének lehetséges alkalmazása különböző műveletekben

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2005/3 számában 34-51. oldal

A tüzérfelderítés elveinek vizsgálata

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2006/3 számában 102-116. oldal

A „tüzérrepülés” elmélete a Magyar Királyi Honvédségben

Szerző (100%-ban)

Megjelent: a „Kard és Toll” 2006/3 számában 117-130. oldal

Ground surveillance and target acquisition system in the British Army

Szerző (100%-ban), terjedelem: 7 A4-es oldal

Megjelenik: AARMS 10. kötet 3. szám (2011. IV.)

A magyar tüzérség az I. világháború kitörésekor és a tüzérfelderítés megjelenése Hazánkban

Szerző (100%-ban)

Megjelent: www.mhht.eu/hadtudomany/2011_e_17.pdf

A doktorjelölt szakmai-tudományos életrajza

Legmagasabb iskolai végzettség

2003. július 17. **Egyetemi diploma**

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hadtudományi Kar, Katonai vezető kiegészítő szak

Nyelvismeret

2010. március 25. **STANAG Angol 3.3.2.3.**

Bournemouth Business School International (BBSI)

2011. november 11. **olasz alapfok – komplex**

ELTE Idegennyelvi Továbbképző Központ – Origó nyelvvizsga

Tanfolyamok

1995. április 28. **MH Tüzérfőnökség ütegparancsnoki tanfolyama**

Kossuth Lajos Katonai Főiskola, Rakéta és tüzér tanszék

1996. november 29. **NATO orientációs tanfolyam**

4. Gépesített Hadtestparancsnokság

Hazai beosztások

1993.09.01. – 1996.06.30. MH 108. Mészáros Lázár Gépesített Lövészdandár
(2 év 10 hónap) 1. gépesített lövészzászlóalj, aknavető üteg

1. tűzzakaszparancsnok (üpk. h.)

1996.07.01. – 1997.02.28. MH 62. Bercsényi Miklós Gépesített Lövészdandár
(8 hónap) önjáró tarackos tüzérosztály, 2. üteg

ütegparancsnok

1997.03.01. – 1998.01.31. MH 62. Bercsényi Miklós Gépesített Lövészdandár
(11 hónap) önjáró tarackos tüzérosztály, 1. üteg

ütegparancsnok

1998.02.01. – 2000.10.31. MH 62. Bercsényi Miklós Gépesített Lövészdandár
(2 év 9 hónap) önjáró tarackos tüzérosztály

osztály felderítő-főnök

2000.11.01. – 2001.08.31. MH 62. Bercsényi Miklós Gépesített Lövészdandár
(10 hónap) önjáró tarackos tüzérosztály, dandár tűztámogató részleg

részlegparancsnok

2003.09.01. – 2004.07.31. MH 25. Klapka György Gépesített Lövészdandár
(11 hónap) önjáró tarackos tüzérosztály, dandár tűztámogató részleg

részlegparancsnok

2004.09.01. – 2007.02.28. MH 25. Klapka György Könnyű Lövészdandár
(2 év 6 hónap) 101. ágyútarackos tüzérosztály
osztályparancsnok-helyettes

2007.03.01. – 2011.02.28. MH 25. Klapka György Lövészdandár
(4 év) harci támogató zászlóalj
zászlóaljparancsnok

2011.03.01. – MH Honvéd Vezérkar
(8 hónap) hadműveleti csoportfőnökség, fegyvernemi osztály
kiemelt referens (tüzér)

Külföldi beosztások

2005.07.13. – 2006.01.23. MH Őr- és Biztosító Zászlóalj (KFOR 13.)
(6 hónap) **zászlóalj törzsfőnök (zpk.h.)**

2010.07.14. – 2011.01.27. MH EUFOR Kontingens (EUFOR 7.)
(6 hónap) **kontingensparancsnok**

Főbb elismerések

2000. augusztus 20. Tiszti Szolgálati Jel III. fokozata
2001. április 12. Árvízvédelemért Szolgálati Jel
2004. december 04. Szolgálati Érdemjel Bronz fokozata
2005. október 25. Dancon March Medal
2006. január 22. Non-Article 5 Balkans
2006. január 30. Békefenntartásért Szolgálati Jel
2006. január 30. Szolgálati Érdemjel Ezüst fokozata
2006. május 23. Árvízvédelemért Szolgálati Jel
2009. szeptember 29. Szolgálati Érdemjel Arany fokozata
2010. augusztus 20. Tiszti Szolgálati Jel II. fokozata
2011. január 10. Althea Medal
2011. február 8. Békefenntartásért Szolgálati Jel